KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2020/1049

2020 m. liepos 15 d.

kuriuo Prancūzijai leidžiama autorizuoti biocidinius produktus, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas, kultūros paveldui apsaugoti

(pranešta dokumentu Nr. C(2020) 4715)

(Tekstas autentiškas tik prancūzų kalba)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo ([1]), ypač į jo 55 straipsnio 3 dalį,

pasikonsultavusi su Biocidinių produktų nuolatiniu komitetu,

kadangi:

(1) Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priede nurodytos veikliosios medžiagos, pasižyminčios aplinkai ar žmonių arba gyvūnų sveikatai palankesnėmis savybėmis, palyginus su pavojingesnėmis cheminėmis medžiagomis. Todėl produktai, kurių sudėtyje yra šių veikliųjų medžiagų, gali būti autorizuojami supaprastinta tvarka. Azotas įtrauktas į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą su sąlyga naudoti tik ribotais kiekiais naudojimui paruoštose dujų talpose;

(2) pagal Reglamento (ES) Nr. 528/2012 86 straipsnį azotas taip pat patvirtintas kaip veiklioji medžiaga 18-o tipo biocidiniams produktams (insekticidams) gaminti ([2]). Biocidiniai produktai, kuriuos sudaro patvirtintas azotas, autorizuojami keliose valstybėse narėse, įskaitant Prancūziją, ir tiekiami dujų balionuose ([3]);

(3) azotas taip pat gali būti gaminamas *in situ* iš aplinkos oro. *In situ* pagamintas azotas šiuo metu nėra patvirtintas naudoti Sąjungoje ir nėra įtrauktas nei į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą, nei į veikliųjų medžiagų, įtrauktų į Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1062/2014 ([4]) II priede pateiktą esamų veikliųjų medžiagų biocidiniuose produktuose peržiūros programą, sąrašą;

(4) 2020 m. sausio 14 d. Prancūzija, vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. 528/2012 55 straipsnio 3 dalimi, pateikė Komisijai prašymą leisti taikyti nuo to reglamento 19 straipsnio 1 dalies a punkto nukrypti leidžiančią nuostatą, prašydama leisti jai autorizuoti biocidinius produktus, kuriuos sudaro iš aplinkos oro *in situ* pagamintas azotas, kultūros paveldui apsaugoti (toliau – paraiška);

(5) žalą kultūros paveldui gali daryti įvairūs kenksmingi organizmai – nuo vabzdžių iki mikroorganizmų. Šių organizmų buvimas gali lemti ne tik pačios kultūros vertybės praradimą, bet ir kelti pavojų, kad šie kenksmingi organizmai išplis į kitus šalia esančius objektus. Tinkamai neapdoroti objektai galėtų būti nepataisomai sugadinti, todėl kultūros paveldui kiltų rimtas pavojus;

(6) *in situ* pagamintas azotas naudojamas siekiant sukurti kontroliuojamą aplinką su labai maža deguonies koncentracija (deguonies stoka) nuolatinėse arba laikinose sandariose apdorojimo palapinėse arba kamerose kenksmingiems organizmams kultūros paveldo objektuose kontroliuoti. Azotas išskiriamas iš aplinkos oro ir pumpuojamas į apdorojimo palapinę arba kamerą, kur atmosferos azoto kiekis padidėja maždaug iki 99 % ir dėl to beveik visiškai nelieka deguonies. Į apdorojimo vietą pumpuojamo azoto drėgnis nustatomas pagal apdorojamo objekto poreikius. Kenksmingi organizmai negali išgyventi apdorojimo palapinėje arba kameroje sudarytomis sąlygomis;

([1]) OL L 167, 2012 6 27, p. 1.

([2]) 2009 m. liepos 30 d. Komisijos direktyva 2009/89/EB, iš dalies keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/8/EB, į jos I priedą įtraukiant veikliąją medžiagą azotą (OL L 199, 2009 7 31, p. 19).

([3]) Autorizuotų produktų sąrašas pateikiamas adresu https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products.

([4]) 2014 m. rugpjūčio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1062/2014 dėl visų esamų veikliųjų medžiagų, kurių yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 528/2012 nurodytuose biocidiniuose produktuose, sistemingo tyrimo darbo programos (OL L 294, 2014 10 10, p. 1).

(7) remiantis Prancūzijos pateikta informacija, *in situ* pagaminto azoto naudojimas yra vienintelis veiksmingas kenksmingų organizmų kontrolės metodas, kurį galima naudoti visų rūšių medžiagoms ir medžiagų deriniams, aptinkamiems muziejų kolekcijose, parodose ir kultūros paveldo vietovėse nedarant jiems žalos ir racionaliomis sąnaudomis;

(8) deguonies stokos arba modifikuotos ar kontroliuojamos atmosferos metodas yra nurodytas standarte EN 16790:2016 „Kultūros paveldo išsaugojimas. Integruota kenkėjų kontrolė kultūros paveldui apsaugoti“, o azotas šiame standarte apibūdinamas kaip dažniausiai naudojamas deguonies stokos sąlygoms sukurti;

(9) esama kitų kenksmingų organizmų kontrolės metodų, pvz., apdorojimas žema temperatūra, terminis apdorojimas, gama spinduliuotė. Be to, gali būti naudojamos kitos veikliosios medžiagos. Tačiau, Prancūzijos teigimu, visi šie metodai turi trūkumų, nes apdorojimo metu gali daryti žalą tam tikroms medžiagoms, todėl nė vienas iš jų negali būti taikomas visų rūšių medžiagoms ir medžiagų deriniams apdoroti;

(10) remiantis Prancūzijos pateikta informacija, kyla abejonių, ar dezinfestacijos šalčiu metodas tinka visoms dailės ir dekoratyviojo meno kolekcijoms. Jei šis metodas taikomas objektams su laminuotomis medžiagomis (dažytiems, lakuotiems arba vaškuotiems objektams, inkrustuotiems objektams ir objektams su inkrustavimo siūlais), gali kilti pavojus, kad šie objektai bus sugadinti. Tačiau, siekiant užtikrinti, kad į nacionalinę apskaitą įtrauktas kultūros paveldas būtų išsaugotas, pagal viešąsias kolekcijas turinčioms įstaigoms taikomą nacionalinę išsaugojimo politiką tokios abejonės nepriimtinos;

(11) kaip nurodyta paraiškoje, kultūros paveldo įstaigos dezinfestaciją aukšta temperatūra taiko nedažnai. Kaip ir dezinfestacijos šalčiu atveju susirūpinimą kelia terminio apdorojimo poveikis sluoksniuotoms medžiagoms. Be to, terminis apdorojimas kelia papildomą riziką, kad klijai praras sukibimą, suminkštės vaško turintys elementai ir į paviršių vėl iškils anksčiau naudotos cheminės medžiagos, todėl objektų paviršiuje atsiras dėmių;

(12) remiantis paraiškoje pateikta informacija, gama spinduliuotės metodui reikalinga speciali įranga, atitinkanti specialius šiam metodui įgyvendinti taikomus saugos reikalavimus, be to, reikia turėti aukšto lygio įgūdžių. Todėl šį metodą naudoti dažnai yra brangu ir sudėtinga. Be to, šis metodas netinka permatomoms arba peršviečiamoms medžiagoms, kurios dėl gama spinduliuotės paprastai tampa neskaidrios arba jose atsiranda dėmių;

(13) paraiškoje įrodoma, kad naudojant biocidinius produktus, kurių sudėtyje yra kitų Prancūzijos rinkoje esančių veikliųjų medžiagų, ant apdorotų objektų lieka liekanų, kurios gali patekti į aplinką ir kelti pavojų žmonių sveikatai. Be to, šios medžiagos turi didelių trūkumų, susijusių su fiziniu kultūros kūrinių išsaugojimu, nes daugelis jų gali sukelti spalvų pokyčių, dėl jų gali atsirasti aliejingų ar tepalų išskyrų, jos gali sukelti paviršių kristalizaciją ar nulemti gyvūninių medžiagų DNR pokyčius;

(14) pastaruosius dešimtmečius dėl kultūros paveldo apsaugai skirtos integruotosios kenkėjų kontrolės vis daugiau kultūros paveldo įstaigų ieškojo sprendimų, kurie suteiktų galimybę atsisakyti potencialiai pavojingų cheminių medžiagų naudojimo, ir pradėjo taikyti tokius metodus, kaip deguonies stoka, kurie yra ne tokie kenksmingi kultūros paveldo kolekcijoms ir mažiau kenkia su jais dirbantiems asmenims;

(15) remiantis paraiškoje pateikta informacija, azoto balionų naudojimas nėra tinkama alternatyva muziejams ir kultūros paveldo vietovėms, nes jis turi praktinių ir ekonominių trūkumų. Dėl riboto kiekio balionuose juos reikia dažnai transportuoti ir įrengti atskirą saugyklą. Daugybės balionų saugojimas kelia pavojų saugumui, nes juose yra slėgio veikiamų dujų. Deguonies stokos metodo, naudojant *in situ* pagamintą azotą, taikymas kultūros paveldo įstaigoms kainuoja mažiau, palyginus su azoto balionų naudojimu. Be pradinių investicijų į apdorojimo kamerą ir *in situ* azoto generatorių, daugiau jokių išlaidų nėra;

(16) reikalaujant, kad muziejai ir kultūros paveldo vietovės naudotų kelis metodus kenksmingiems organizmams kontroliuoti (kiekvienas iš jų tinkamas konkrečioms medžiagoms ir objektams), užuot naudojus vieną jau naudojamą ir visoms medžiagoms tinkamą metodą, muziejai ir kultūros paveldo vietovės patirtų papildomų išlaidų ir jiems būtų sudėtingiau pasiekti integruotosios kenkėjų kontrolės tikslą nustoti naudoti pavojingesnes veikliąsias medžiagas;

(17) dėl galimos leidžiančios nukrypti nuostatos pagal 55 straipsnio 3 dalį dėl *in situ* gaminamo azoto 2019 m. diskutuota keliuose Komisijos ekspertų grupės, sudarytos iš biocidinių produktų klausimais kompetentingų institucijų atstovų, posėdžiuose ([5]);

(18) be to, gavusi pirmą analogišką paraišką dėl nukrypti leidžiančios nuostatos dėl produktų, kuriuos sudaro Austrijoje *in situ* pagamintas azotas, Komisija paprašė Europos cheminių medžiagų agentūros dėl šios paraiškos surengti ir pastaroji surengė viešas konsultacijas, per kurias visi suinteresuotieji subjektai galėjo pareikšti savo nuomonę. Didžiojoje daugumoje iš 1 487 gautų pastabų išreikštas pritarimas nukrypti leidžiančiai nuostatai. Daugelis respondentų nurodė, kad alternatyvūs metodai turi trūkumų: terminis apdorojimas gali pakenkti tam tikroms medžiagoms; naudojant kitas veikliąsias medžiagas, ant artefaktų lieka nuodingų liekanų, kurios palaipsniui patenka į aplinką; naudojant azoto balionus, apdorojimo vietoje neįmanoma kontroliuoti santykinio drėgnio, kuris reikalingas kai kurioms medžiagoms apdoroti;

(19) dvi muziejams ir kultūros paveldo vietovėms atstovaujančios tarptautinės organizacijos – Tarptautinė muziejų taryba ir Tarptautinė paminklų ir vietovių taryba – pareiškė ketinančios pateikti paraišką dėl *in situ* pagaminto azoto įtraukimo į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą, o tai leistų valstybėms narėms autorizuoti produktus, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas, ir nereikėtų taikyti nukrypti leidžiančios nuostatos pagal to reglamento 55 straipsnio 3 dalį. Tačiau įvertinti tokią paraišką, įtraukti medžiagą į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą ir gauti produkto autorizacijos liudijimus užtruks;

(20) iš paraiškos matyti, kad šiuo metu Prancūzijoje nėra tinkamų alternatyvų, nes visi šiuo metu prieinami alternatyvūs metodai turi trūkumų nes, netinka visoms medžiagoms apdoroti arba kelia praktinių sunkumų;

(21) remiantis visais šiais argumentais, galima daryti išvadą, kad *in situ* pagamintas azotas yra būtinas Prancūzijos kultūros paveldui apsaugoti ir kad nėra tinkamų alternatyvų. Todėl Prancūzijai turėtų būti leista, siekiant apsaugoti kultūros paveldą, tiekti rinkai ir naudoti biocidinius produktus, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas;

(22) galimam *in situ* pagaminto azoto įtraukimui į Reglamento (ES) Nr. 528/2012 I priedą ir vėlesniam valstybių narių autorizavimui naudoti produktus, sudarytus iš *in situ* pagaminto azoto, reikia laiko. Todėl tikslinga leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą tokiam laikotarpiui, per kurį būtų galima užbaigti susijusias procedūras,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Prancūzija gali autorizuoti biocidinių produktų, kuriuos sudaro *in situ* pagamintas azotas, pateikimą rinkai ir naudojimą kultūros paveldui apsaugoti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Prancūzijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2020 m. liepos 15 d.

Komisijos vardu
Stella KYRIAKIDES
Komisijos narė

([5]) 83-as, 84-as, 85-as ir 86-as už Reglamento (ES) Nr. 528/2012 įgyvendinimą atsakingų kompetentingų valstybių narių institucijų atstovų posėdžiai, vykę atitinkamai 2019 m. gegužės mėn., 2019 m. liepos mėn., 2019 m. rugsėjo mėn. ir 2019 m. lapkričio mėn. Posėdžių protokolai pateikiami čia https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0.